

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 Н. В. Борбич

« 14 » вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ФІЗИЧНІ ВПРАВИ НА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ РУХІВ З ЕЛЕМЕНТАМИ ГІМНАСТИКИ
(ВСТУПНИЙ КУРС)

Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Фізична культура)**

освітній ступінь **бакалавр**

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта**

Предметна спеціальність **014.11.Середня освіта (Фізична культура)**

Луцьк - 2023

Робоча програма з освітнього компонента «Фізичні вправи на формування культури рухів з елементами гімнастики», для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
« 01 » вересня 2023 року. - 10 с.

РОЗРОБНИК: Косинський Е.О., викладач кафедри фізичної культури

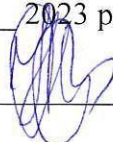
ПОГОДЖЕНО
Гарант/керівник
освітньо-професійної програми
Середня освіта (Фізична культура)

Н.Г. Денисенко
« 06 » вересня 2023 р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

« 07 » вересня 2023 року, протокол № 1
Завідувач кафедри О.П. Митчик

Схвалено вченою радою факультету початкової освіти та фізичної культури

« 14 » вересня 2023 року, протокол № 2
Голова Н.Г. Денисенко

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень/ освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	<u>Нормативна</u>
	Спеціальність 014 Середня освіта	
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь: бакалавр	Рік підготовки:
		1 - й
Семестр		
1 - й		
Лекції		
10		
Практичні, семінарські		
26		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
49		
консультації		
5		
Вид контролю: залік		
Загальна кількість годин – 90		

2.1. Мета, програмні компетентності та результати навчання

Мета навчальної дисципліни – отримання студентами знань, практичних умінь і навичок з фізичних вправ для формування культури рухів.

ОК орієнтується на реалізації наступних цілей сталого розвитку: Цілі 4 «Якісна освіта» Ціль 3 «Міцне здоров'я і благополуччя».

2.2. Програмні компетентності

2.2.1. Інтегральна компетентність.

ІК 1.Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти

2.2.2. Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, здійснювати пошук з різних джерел і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності (соціальна компетентність).

ЗК 7. Здатність інтегрувати теоретичні знання й практичні навички у процес організації навчальної діяльності та ефективно діяти в умовах типових і нетипових педагогічних ситуацій.

ЗК 8. Здатність налагоджувати результативну міжособистісну взаємодію в освітньому та професійному середовищі, працювати в команді та підтримувати конструктивну комунікацію з учнями, батьками, колегами і представниками суміжних галузей.

ЗК 9. Здатність гнучко адаптуватися до змін у педагогічній та спортивній діяльності, проявляти ініціативність і креативність, генерувати нові ідеї та ефективно вирішувати професійні завдання.

2.2.3. Спеціальні (фахові компетентності)

СК 3. Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання, включаючи традиційні та новітні форми рухової активності (ігрові, оздоровчі, тренувальні, інноваційні, інтегровані), для забезпечення ефективності освітнього процесу з фізичної культури.

СК 5. Здатність враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів під час добору змісту, методів, засобів і форм навчання з фізичної культури, забезпечуючи доступність, безпечність і поступовість розвитку рухових умінь та фізичних якостей.

СК 6. Здатність формувати стійку мотивацію учнів до занять фізичною культурою та організувати їхню пізнавальну діяльність у процесі опанування рухових умінь і засвоєння основ здорового способу життя.

СК 13. Здатність застосовувати індивідуальну, групову, парну й колективну форми організації навчання з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей учнів, добираючи відповідні навантаження й рухові завдання та використовуючи інформаційно-комунікаційні й цифрові технології для підсилення ефективності освітнього процесу з фізичної культури.

СК 16. Здатність здійснювати профілактичні заходи, спрямовані на збереження життя і зміцнення здоров'я учнів у процесі фізичного виховання, забезпечуючи безпечні умови проведення занять, попередження травматизму та формування в здобувачів освіти культури безпеки рухової діяльності.

СК 18. Організовувати та проводити навчальні заняття різних типів, а також позаурочні й позашкільні заходи з фізичної культури, творчо застосовуючи досвід, набутий під час різних видів педагогічних практик, забезпечуючи їх методичну цілісність, безпечність і високу результативність.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Результати навчання за ОПШ.

ПРН 3. Враховувати закономірності розвитку, вікові та індивідуальні особливості учнів для забезпечення безпечного, інклюзивного й мотивувального освітнього середовища.

ПРН 4. Планувати, моделювати і реалізовувати уроки фізичної культури та позакласну роботу відповідно до Державного стандарту, навчальних програм і потреб учнів.

ПРН 5. Навчати руховим діям, формувати й удосконалювати рухові уміння й навички учнів з різних видів фізкультурної діяльності, здійснювати їх корекцію й індивідуалізацію.

ПРН 8. Аналізувати рухову діяльність учнів, здійснювати комплексний контроль і оцінювання навчальних досягнень з урахуванням критеріїв, індикаторів та вікових норм.

ПРН 9. Використовувати знання анатомії, фізіології, біомеханіки, спортивної медицини та вікової психології для добору ефективних і безпечних засобів фізичного виховання.

ПРН 18. Підтримувати власну фізичну форму, рухову підготовленість культуру здорового способу життя як елемент професійної етики вчителя фізичної культури.

2.3.2. Результати навчання за навчальною дисципліною.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- як застосовувати на практиці основні вчення в галузі фізичної культури.

- закони і принципи розучування рухових умінь і навичок, володіти теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок.

-закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей в різних видах рухової активності.

вміти :

-розробляти комплекси гімнастичних вправ для молодших школярів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретичні основи формування культури рухів.

Тема 1. Загальна характеристика нормативних документів НУШ.

Загальні правові засади НУШ. Корекційні програми. Техніка безпеки.

Тема 2. Структура культури рухів.

Молодший шкільний вік найбільш сприятливий для формування основ культури рухів. Компоненти культури рухів. Здатність до емоційного переживання. Артистичність. Пластичність. Правильна постава. Особистісний компонент.

Тема 3. Етапи вивчення рухів.

Структура процесу вивчення рухів. Особливості контролю та оцінювання. Послідовність проведення ознайомлення: назвати (потрібно добре знати термінологію); показати (краще самому або ж із числа найкраще підготовлених учнів); розказати: техніку виконання; технічні вимоги; значення); при необхідності, показати ще раз ключові деталі техніки. Пріоритетні методи: а) словесний; б) наочної дії. Педагогічний контроль

Тема 4. Методика розвитку фізичних якостей.

Методика розвитку сили, вікові особливості розвитку сили. Методика розвитку витривалості, вікові особливості прояву витривалості. Методика розвитку швидкості, вікові особливості розвитку швидкості. Методика розвитку спритності, вікові особливості розвитку спритності. Методика розвитку гнучкості, вікові особливості прояву гнучкості.

Змістовий модуль II. Практичні основи формування культури рухів.

Тема 5. Методика навчання стройових вправ.

Стройові вправи. «Ставай!», «Рівняйся!», «Струнко!», «Вільно!», «Відставити! Розійдись!», повороти на місці і розрахунок. Шиккування і перешикування. Шикуватися в різні види строю, шеренги, колони, кола, а також перестроюватися в них. розмикання і змикання. Пов'язані зі способами збільшення і зменшення інтервалу і дистанції строю.

Тема 6. Методика навчання загально розвиваючих вправ.

Послідовність ЗРВ при складанні комплексів. Методичні поради щодо проведення загально розвиваючих вправ. За розповіддю. За показом. За розповіддю з показом. За розділами. Ігровий.

Тема 7. Комплекси загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 1-2 класів.

Особливості навчання загально розвиваючих вправ і стройових вправ учнів 1-2 класів. Характерні помилки і способи їх уникнення. Дозування навантаження. Методика навчання.

Тема 8. Комплекси загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 3-4 класів.

Особливості навчання загально розвиваючих вправ і стройових вправ учнів 3-4 класів. Характерні помилки і способи їх уникнення. Дозування навантаження. Методика навчання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		практ. (семінар)	самостійна робота	
Змістовий модуль I. Теоретичні основи формування культури рухів				
Тема 1. Загальна характеристика нормативних документів НУШ	10	2	2	6
Тема 2. Структура культури рухів	10	2	2	6
Тема 3. Етапи вивчення рухів	10	2	2	6
Тема 4. Методика розвитку фізичних якостей	14	2	6	6

Здача змістового модуля I (теми 1-4)	2	-	2	-
Разом за змістовим модулем 1	46	8	14	24
Змістовий модуль II. Практичні основи формування культури рухів				
Тема 5. Методика навчання стройових вправ	10	2	2	6
Тема 6. Методика навчання загально розвиваючих вправ	11		4	7
Тема 7. Комплекси загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 1-2 класів	8		2	6
Тема 8. Комплекси загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 3-4 класів	8		2	6
Здача змістового модуля II (теми 5-8)	2		2	-
Разом за змістовим модулем 2	39	2	12	25
Консультації	5	-	-	-
Усього годин	90	10	26	49

5. Теми лекційних занять

N з/п	N теми / модуля	Назва теми	К-ть Годин
1.	1 / I	Основні нормативні документи НУШ	2
2.	2 / I	Основи культури рухів	2
3.	3 / I	Основні етапи утворення рухових навичок	2
4.	4 / I	Домінуючі методики розвитку фізичних якостей	2
5.		Всього за 1 модуль	8
6.	5 / II	Види стройових вправ термінологія, методика навчання.	2
7.		Всього за 2 модуль	2
8.		Всього	10
Разом			10

6. Теми семінарських (практичних) занять

N з/п	N теми / модуля	Назва теми	К-ть годин
1.	1 / I	Техніка безпеки на уроках	2
2.	2 / I	Розбір компонентів культури рухів	2
3.	3 / I	Послідовність вивчення рухів	2
4.	4 / I	Основи розвитку фізичних якостей	6
5.	1-4 / I	Здача змістового модуля I. Контрольна робота (теми 1-5)	2
6.	5 / II	Розбір методики навчання стройових вправ	2
7.	6 / II	Розбір методики навчання загально розвиваючих вправ	4
8.	7 / II	Особливості складання комплексів загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 1-2 класів	2
9.	8 / II	Особливості складання комплексів загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 3-4 класів	2
10.	5-8 / II	Здача змістового модуля II. Контрольна робота (теми 5-8)	2
Разом			26

7. Самостійна робота

N з/п	N теми / модуля	Назва теми	К-ть Годин
9.	1 / I	Нормативні документи НУШ	6
10.	2 / I	Культура рухів як явище	6
11.	3 / I	Методика навчання рухів	6
12.	4 / I	Засоби розвитку фізичних якостей	6
13.		Всього	24
14.	6 / II	Переваги існуючих методик навчання стройових вправ	6
15.	7/ II	Переваги існуючих методик навчання загально розвиваючих вправ	7
16.	8 / II	Розробка комплексів загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 1-2 класів	6
17.	9 / II	Розробка комплексів загально розвиваючих гімнастичних вправ для учнів 3-4 класів	6
18.		Всього	25
Разом			49

8. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік; тести; реферати; командні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Політика курсу також передбачає дотримання положення про академічну доброчесність науково педагогічними і педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти у Комунальному закладі вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік).

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Критерії оцінювання практичних(семінарських) занять:

2 бали (Високий рівень — «Відмінно»)

- **Змістовність відповіді:** Студент демонструє глибоке та повне розуміння теми. Вільно володіє спеціальною термінологією (назви вправ, положень тіла, фаз руху).
- **Аналіз та аргументація:** Вміє пояснити, які м'язи працюють під час конкретної вправи, яка її мета (наприклад: "ця вправа розвиває гнучкість хребта та формує поставу за рахунок витягування передньої поверхні стегна").
- **Зв'язок з практикою:** Наводить доречні приклади з практичних занять, може проаналізувати типові помилки (чому люди роблять неправильно і до чого це призводить).

- **Активність:** Бере активну участь у дискусії, доповнює відповіді інших студентів, ставить слухні запитання.
- **1 бал (Середній рівень — «Задовільно»)**
- **Змістовність відповіді:** Студент знає матеріал на репродуктивному рівні (переказує текст або тези). Володіння термінологією є, але вона вживається не завжди доречно або студент плутає поняття.
- **Розуміння:** Відповідь правильна, але поверхнева. Студент може описати вправу, але ускладнюється з відповіддю на запитання "навіщо ми це робимо?" або "яка біомеханіка цього руху?".
- **Аналіз:** Слабко виражена здатність до аналізу помилок або узагальнення матеріалу. Відповідь потребує навідних запитань від викладача.
- **Підготовка:** Конспект або відповідь є, але студент не готовий поглиблювати знання чи дискутувати.
- **0 балів (Низький рівень — «Незадовільно»)**
- **Змістовність відповіді:** Відповідь не відповідає поставленому питанню, або студент не володіє матеріалом взагалі.
- **Термінологія:** Відсутнє розуміння базової термінології (студент не може пояснити, що означає "розігнути руку", "відвести ногу" або "зберегти поставу").
- **Підготовка:** Відсутність конспекту, відмова від відповіді, неготовність до заняття.
- **Залученість:** Пасивна присутність або використання гаджетів не за темою під час опитування інших

Критерії оцінювання самостійної роботи:

3 бали (Високий рівень — «Відмінно»)

- **Глибина знань:** Відповідь повна, структурована, логічна. Студент вільно оперує спеціальною термінологією (анатомічні та біомеханічні терміни).
- **Аналітичне мислення:** Демонструє здатність до аналізу та синтезу. Пояснює не лише "як виконати", а й "чому саме так", які фізіологічні процеси відбуваються, які типові помилки виникають і як їх уникнути.
- **Міжпредметні зв'язки:** Вміє пов'язати теоретичний матеріал з практичними навичками, наводить власні приклади з досвіду виконання вправ.
- **Активність:** Бере активну участь у дискусії, ініціює обговорення, аргументовано доводить свою думку.

2 бали (Достатній рівень — «Добре»)

- **Повнота знань:** Матеріал викладено правильно і повністю, але з незначними неточностями у формулюваннях або другорядних деталях.
- **Володіння термінологією:** Термінологія використовується правильно, але студент іноді "зсковзує" на побутову мову, замість спеціальних термінів.
- **Розуміння:** Студент добре розуміє суть питання, але відповідь може бути менш глибокою, ніж на 3 бали (опис без глибокого аналізу причинно-наслідкових зв'язків).
- **Взаємодія:** Відповідає на додаткові запитання, але потребує часу на обдумування або навідних запитань від викладача.

1 бал (Середній рівень — «Задовільно»)

- **Поверхневі знання:** Відповідь неповна, фрагментарна. Студент знає матеріал на рівні загальних фраз, але не може розкрити тему глибше.
- **Термінологічні помилки:** Плутанина в термінах, нечітке розуміння базових понять (наприклад, плутає "гнучкість" і "розтяжку" в контексті методики виконання).
- **Відсутність аналізу:** Відповідь має виключно описовий характер (реферативний переказ), без спроб аналізувати або узагальнювати інформацію.

- **Пасивність:** Відповідає тільки за прямим викликом викладача, в дискусію не вступає.
- **0 балів (Низький рівень — «Незадовільно»)**
- **Відсутність знань:** Студент не володіє матеріалом теми. Відповідь не відповідає питанню або є абсолютно невірною.
- **Термінологія:** Не володіє базовою термінологією, не розуміє простих команд або визначень.
- **Неготовність:** Повна відсутність підготовки до семінару (немає конспекту, не читав літературу). Відмова від відповіді.
- **Дисципліна:** Займається сторонніми справами, заважає іншим, демонстративно ігнорує хід заняття.

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або тестування. Де передбачається виконання різнорівневих завдань. За перший змістовний модуль максимальна кількість балів 11. За другий змістовний модуль максимальна кількість балів 13

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **заліку**, що включає три питання.

Критерії оцінки знань з дисципліни на заліку

Відповідь на кожне запитання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді (оцінюється від 0 до 10 балів).

9-10 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

6-8 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

4-5 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-3 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль I. Теоретичні основи формування культури рухів									Змістовий модуль II. Практичні основи формування культури рухів								Залік	
T1		T2		T3		T4		МК	T5		T6		T7		T8			МК
П	СР	П	СР	П	СР	П(3)	СР		П	СР	П(2)	СР	П	СР	П	СР		
2	3	2	3	2	3	6	3	11	2	3	4	3	2	3	2	3	13	30
Всього балів 100																		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F		незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

9.1. Базова

1. Новий Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: http://nus.org.ua/wpcontent/uploads/2017/08/NewSchool_Presentationfinal_18-08-2017.pdf.
2. Круцевич Т. Ю. Теорія и методика фізичного виховання. Т. 1. Київ. 423 с.
3. Круцевич Т. Ю. Теорія и методика фізичного виховання. Т. 2. Київ. 368 с.
4. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. Київ, 2018. 240 с.
5. Худолій О. М. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: Навч. посіб. Харків, 2007. 406 с.
6. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 2. Тернопіль, 2002. 248 с.
7. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч. 1. Тернопіль, 2001. 272 с.

9.2. Допоміжна

1. Васильчук, Г. В., and Т. А. Малечко. "Особливості формування культури рухів учениць 5-9 класів на уроках фізичної культури у сучасному освітньому вимірі." *WEB сторінка електронного видання: <http://enpuir.pnu.edu.ua>; <http://sppps.com.ua> www.ffvs.pnu.edu.ua/chasopys-pnu-seriia-15*. (2021): 38.
2. Гончар, Л. В. "Впровадження засобів художньої гімнастики в процес фізичного виховання ЗДО для формування культури рухів дітей старшого дошкільного віку." (2021).
3. Кравчук, Т. М., Ю. В. Голенкова, and В. В. Чужикова. "Вплив засобів народної хореографії на формування культури рухів юних спортсменок, на етапі початкової підготовки в художній гімнастиці." *Технології збереження здоров'я, реабілітація і фізична терапія* (2020): 109-116.
4. Арефьев В.Г. Основи теорії і методики фізичного виховання: підручник. Кам'янець-Подільський. 2011. 368 с
5. Шевченко, Ольга, Ангеліна Сізова, and Валерія Коваленко. "ГІМНАСТИЧНО-ХОРЕОГРАФІЧНІ ВПРАВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ РУХІВ ПРИ ПОРУШЕННІ ПОСТАВИ." *EDITORIAL BOARD* (2021): 482.
6. Гімнастична термінологія: навчальний посібник. Львів, 2012. 320 с.
7. Онищук, С. О. "Впровадження концепції Нової української школи на уроках фізичної культури." (2019).
8. Косинський Е. О., Дишко О. Л., Сітовський А. М., Табак Н. В., Чиж А. Г. [Впровадження елементів національних одноборств у процес фізичного виховання студентів.](#) *Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини (Rehabilitation and Recreation)*. Рівне, 2022. № 12. С. 190-197.
9. Дишко О. Л., Косинський Е.О., Сітовський А.М. Аналіз ефективності різних засобів обтяження для розвитку вибухової сили. Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук : збірник матеріалів IV Міжнар. наук.практ. конф. (11 листопада 2021 р.). Луцьк, 2021. С. 451-453.
10. Dyshko OL, Kosynskyi EO, Sitovskyi AM, Chodinow WM, Pasichnik VR. The Analysis of Effectiveness of Elastic Training (Resistant) Bands Application to Develop Explosive Strength. *Zdorov'á, sport, rehabilitaciá [Health, Sport, Rehabilitation]*. 2021, 7(3):52-62.

11. Кабінет Міністрів України. (2011). *Національна рамка кваліфікацій*. затверджена постановою від 23 листопада 2011 р. № 1341 (зі змінами). <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
12. Кабінет Міністрів України. (2020). *Національна рамка кваліфікацій*. Додаток до постанови від 23 листопада 2011 р. № 1341 (у редакції постанови від 25 червня 2020 р. № 519). <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
13. Міністерство освіти і науки України. (2016). *Концепція Нової української школи*. Київ: МОН України. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
14. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. (2020). *Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми*. Київ: Український освітянський видавничий центр «Оріон».
15. Президент України. (2019). *Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»* (№ 722/2019 від 30 вересня 2019 р.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>
16. Український освітянський видавничий центр «Оріон». (2020). *Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми*. Київ.
17. Європейський простір вищої освіти. (2015). *Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)*. Київ: ТОВ «ЦС». https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standardsandguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf

9.3. Інформаційні ресурси

1. Закон «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.-ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про загальну середню освіту». Постанова КМ № 87 від 21.02.2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.

Викладач: Едуард Косинський